

Aan het college van burgemeester en wethouders
Postbus 16
3930 EA Woudenberg

Arthur van Schendelstraat 600
3511 MJ Utrecht
030 2567 350
info@nmu.nl
www.nmu.nl

Ook per e-mail verstuurd aan: k.kuperus@woudenberg.nl

Betreeft: Zienswijze op ontwerp bestemmingsplan 'Buitengebied, Henschotermeer' Woudenberg
Contactpersoon: Martha Harssema, m.harssema@nmu.nl

Geachte leden van het college en raad,

Uw gemeente heeft van 6 september tot en met 17 oktober 2023 het ontwerp bestemmingsplan 'Buitengebied, Henschotermeer' ter inzage gelegd.

Natuur en Milieufederatie Utrecht (NMU) maakt graag gebruik van de gelegenheid om een zienswijze in te dienen op dit plan.

NMU heeft als stichting in haar statuten o.a. als doel opgenomen om bij te dragen aan een optimaal behoud en verbetering van een mooie, duurzame en toekomstbestendige provincie Utrecht met een inspirerend landschap, een rijke natuur en een schoon milieu en voorts al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de meest ruime zin van het woord. Dit doet NMU onder meer door het kritisch en constructief toetsen en beïnvloeden van het beleid en de ontwikkelingen in de samenleving, zoals van overheid, andere instanties, bedrijven of particulieren op het gebied van o.a. natuur, ruimtelijke ordening, mobiliteit en landschap (uit statutaire doelstellingen).

Wat beoogt het ontwerp bestemmingsplan?

Samenvattend gaat het ontwerp bestemmingsplan de volgende ontwikkelingen mogelijk maken:

- Realiseren van een zelfstandige jaarrond horecavoorziening (restaurant):
 - Oppervlak 550 m²; 2 bouwlagen; goothoogte 7 meter; bouwhoogte 10 meter;
 - Nieuwe voorziening en jaarrond.
- Strandhoreca:
 - Oppervlak 350 m²; 2 bouwlagen; goothoogte 4 meter; bouwhoogte 8 meter;
 - Vervanging van oude voorziening (180 m²; 1 bouwlaag).
- Realiseren kantoor (vervanging) en beheerderswoning (nieuw):
 - Oppervlak kantoor: 200 m². Inhoud beheerderswoning: 600 m³;
 - Goothoogte 6 meter; bouwhoogte 10 meter;
 - Bijgebouwen en overkappingen: 80 m² per bedrijfswooning;
 - Vervanging van oude kantoor (160 m²; 1 bouwlaag)
- Realiseren van een expositieruimte op het eiland:
 - Oppervlak: 200 m²; 1 bouwlaag; goothoogte 4 meter; bouwhoogte 8 meter (voor 10% van het oppervlak: 12 meter).
 - Vervanging bestaand gebouw (80 m²)

- Ondergronds bouwen
 - Binnen aangegeven bouwvlakken: 2 ondergrondse bouwlagen, diepte 10 meter.
- Aanleg van een derde brug t.b.v. bereikbaarheid strandhoreca
- Uitbreiding van de mogelijkheden voor evenementen:
 - Jaarlijks een evenement van 3 dagen met versterkte muziek meer dan achtergrondmuziek.
 - Evenementen na zonsondergang: 20 dagen per jaar (tot 23 uur);
 - Tijdens evenement: tijdelijke bouwwerken: 1.000 m2, bouwhoogte 8 meter;
- Afwijkingsbevoegdheid B&W:
Burgemeester en wethouders hebben de volgende afwijkingsbevoegdheden:
 - Vergroten van bebouwingsoppervlak met 15%.
 - Toelaten van andere evenementen in geval van bijzondere omstandigheden (bijv. sneeuw, ijs en dergelijke).
- Parkeren
 - Er dient voorzien te worden in voldoende parkeerplaatsen volg CROW-publicatie 381.

Aanvullend op bovengenoemde ontwikkelingen wordt in de toelichting van dit ontwerp bestemmingsplan een 'schaapskool' genoemd met een oppervlak van 1500 m2, goothoogte 6 meter, bouwhoogte 10 meter en een kelder. Dit gebouw wordt onder ander gebruikt voor seizoen verlengende activiteiten en evenementen.

De 'schaapskool' (of eerder genoemd als multifunctioneel gebouw of activiteitenhal) ligt in het gedeelte van het Henschotermeergebied dat ligt op het grondgebied van gemeente Utrechtse Heuvelrug en dus formeel niet onder dit voorliggende ontwerp bestemmingsplan.

Zienswijze:

De natuur, het landschap en milieu zijn kwetsbaar en staan onder druk. Wij geven met deze zienswijze onze visie op de beoogde ontwikkeling van het Henschotermeer én op de samenhang met direct aangrenzende ontwikkelingen (komst van de YMCA en realisatie 'schaapskool').

Na bestudering van de plannen is de kernvraag hoe hier de juiste balans te vinden tussen recreatie en aanwezige waarden van natuur en landschap.

Wij hebben onze zienswijze gebundeld in de volgende punten:

1. Uitbreiding van recreatieve voorzieningen en verstedelijking van het gebied
2. Postzegelplan en relatie NNN buiten beschouwing
3. Samenhang met andere ontwikkelingen ontbreekt en daarmee zicht op cumulatieve effecten
4. Natuuronderzoeken: significante effecten niet uit te sluiten

We bespreken deze 4 punten hieronder en sluiten af met onze conclusie hierover.

1. Uitbreiding van recreatieve voorzieningen en jaarrond activiteiten

Het ontwerp bestemmingsplan betreft realisatie van extra recreatieve voorzieningen bij het Henschotermeer **met als doel het recreatiegebied te behouden en versterken 'als een aantrekkelijke en financieel gezonde recreatiehub in de regio, op basis van een duurzame en functionele invulling van het terrein'**.

Het gaat hier om een toevoeging van extra recreatieve voorzieningen wat resulteert in een toename van het aantal gebruikers / bezoekers.

Daarnaast maakt dit ontwerp bestemmingsplan faciliteiten mogelijk die de verblijfsduur van de recreanten verlengt en is er sprake van seizoensverlenging en jaarrond voorzieningen (waaronder een restaurant). Bovendien maakt dit ontwerp bestemmingsplan een uitbreiding voor evenementen mogelijk: jaarlijks een evenement van 3 dagen met versterkte muziek meer dan achtergrondmuziek (dus ook tijdens de nacht), 20 evenementen na zonsondergang (tot 23 uur) en is er tijdens evenementen de mogelijkheid om tijdelijke bouwwerken tot 1000 m2 met een bouwhoogte van 8 meter te realiseren.

Om de kernvraag hoe de juiste balans te vinden tussen recreatie en behoud en versterken van aanwezige waarden van natuur en landschap te kunnen beantwoorden, is het onder andere relevant om te onderbouwen waarom de beoogde ontwikkelingen noodzakelijk zijn. Onzes inziens ontbreekt deze onderbouwing anders dan te stellen dat de ontwikkelingen nodig zijn (voor een gezonde exploitatie). Is onderzocht of recreatie op een bescheidener schaal waarbij natuur en recreatie in balans zijn ook kan leiden tot een gezonde en duurzame exploitatie?

Verstedelijking in gebied waar natuur al zwaar onder druk staat.

Er is onzes inziens sprake van een verdere verstedelijking van het gebied wat op gespannen voet staat met de omliggende waarden van natuur, waarvan de staat van de natuur toch al enorm onder druk staat. De aantrekkingskracht van het Henschotermeer ligt namelijk in een natuurlijke omgeving waarin gerecreëerd kan worden. Een groot deel van het projectgebied van Mooi Meer BV ligt in het NNN. Dit vraagt om zorgvuldige keuzes en balans tussen recreatie én natuur.

De gemeente stelt dat de nieuwe voorzieningen bedoeld zijn om de bezoekersaantallen verder te reguleren door de verblijfstijd van bezoekers te spreiden (over de dag en over het seizoen). Het toevoegen en uitbreiden van recreatieve voorzieningen én uitbreiding van evenementen leidt onzes inziens juist tot een toename van het aantal bezoekers.

Wij zien graag dat de impact van de voorgestelde uitbreiding van recreatieve voorzieningen en evenementen in samenhang wordt bekeken met andere ontwikkelingen rondom het Henschotermeer (zie punt 3) én dat ook het bestaande verkeersonderzoek (dat dateert uit 2019) wordt geactualiseerd.

2. Postzegelplan en relatie met NNN buiten beschouwing

Het voorliggende ontwerp bestemmingsplan 'Buitengebied, Henschotermeer' beslaat uitsluitend de hoofdfunctie recreatie en gaat alleen in op de beoogde ontwikkeling dagrecreatie rondom het Henschotermeer.

Het gebied dat onderdeel is van het NNN (met hoofdfunctie Natuur) is buiten beschouwing gelaten omdat, zo wordt gesteld, er geen veranderingen plaatsvinden in het NNN-gebied. De uitstraaleffecten zijn daarbij onzes inziens niet voldoende onderzocht.

3. Samenhang met andere ontwikkelingen ontbreekt en zicht op cumulatieve effecten

Zoals bij het vorige punt gezegd beslaat dit **voorgliggende ontwerp bestemmingsplan 'Buitengebied, Henschotermeer' uitsluitend de hoofdfunctie recreatie en gaat** het alleen in op de beoogde ontwikkeling dagrecreatie rondom het Henschotermeer (van Mooi Meer BV).

Er zijn echter nog andere vergevorderde plannen die van invloed zijn op dit bestemmingsplan én met name *cumulatieve* effecten en druk op de aanwezige waarden van natuur en landschap en verkeersdrukten. Denk daarbij aan vestiging van het kampeercentrum YMCA in het gebied direct ten noordwesten van het Henschotermeer. In het ontwerpbestemmingsplan YMCA wordt gerefereerd aan het feit dat de beoogde verplaatsing van de YMCA én de ontwikkelingen bij het Henschotermeer van Mooi Meer BV elkaar zullen versterken.

Daarnaast is direct aangrenzend ten zuiden van het plangebied (op grondgebied van gemeente Utrechtse Heuvelrug) **de realisatie van de 'schaapskooi'**: een multifunctioneel gebouw (van maximaal 1500 m²) beoogd voor het houden van evenementen en opslag van werktuigen.

Voor zover wij weten zijn de effecten van deze drie plannen tot op heden alleen afzonderlijk behandeld en beoordeeld. De cumulatieve effecten op onder andere natuur, landschap en verkeer zijn nog niet onderzocht. Dit is belangrijk juist vanwege de ruimtelijk functionele samenhang.

Gelet op de ruimtelijke samenhang van de ontwikkelingen vragen wij ons af waarom deze ontwikkelingen uiteindelijk niet in één bestemmingsplan zijn opgenomen, waardoor het mogelijk was om de ontwikkelingen integraal en cumulatief te kunnen beoordelen onder andere op de effecten op aanwezige waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie en voor mobiliteit.

Wij pleiten ervoor dat de drie plannen integraal worden beoordeeld en de cumulatieve effecten in beeld te brengen en op basis van de uitkomsten te beoordelen welke ontwikkelingen mogelijk zijn.

Alleen op deze manier kan onzes inziens de impact voor o.a. de aanwezige waarden van natuur en landschap juist in beeld worden gebracht en compenserende en mitigerende maatregelen worden genomen en geborgd.

4. Natuuronderzoeken: significante effecten niet uit te sluiten

Er is voor natuur en in het bijzonder met betrekking tot het NNN en ook aanwezige (beschermde) soorten door adviesbureau Buite-gewoon een natuurtoets uitgevoerd 'Natuuronderzoek locatie ontwikkeling Henschotermeer' (uit 2022) **en ook een actualisatie 'Aanvullend Natuuronderzoek Henschotermeer (Buite-gewoon, 2023)**. Het is positief dat er recent onderzoek is gedaan.. Er wordt geconcludeerd dat voor NNN gebied deze ontwikkeling 'niet zal leiden tot meer effecten dan ten opzichte van het huidige gebruik'. Voor soorten, habitats en omgevingseffecten wordt geen afname van de natuurkwaliteit verwacht. Wat echter opvalt is dat in deze onderzoeken geen rekening is gehouden met de aangrenzende ontwikkeling YMCA en **de realisatie van de 'schaapskooi'**.

Wij onderschrijven deze conclusies daarom niet. Wij constateren dat er alleen gekeken is naar de 'postzegel' zelf en uitstralingseffecten op omliggende natuur buiten beschouwing blijven. Eventuele compenserende en mitigerende maatregelen zullen op deze manier onvoldoende geborgd zijn. Bovendien hebben we op deze manier geen goed inzicht in het cumulatieve effect van de hele ontwikkeling rondom het Henschotermeer op de natuur. Daardoor kan er onzes inziens niet worden uitgesloten dat door bovengenoemde ontwikkelingen toch significante effecten zullen optreden op bijzondere en beschermde soorten die hier hun leefgebied hebben en in de directe omgeving van het meer.

Het is positief dat er een 'Beheersvisie en -plan Henschotermeer' is opgesteld die ook ingaat op het nabijgelegen NNN. Dit document legt onzes inziens nog sterk de nadruk op recreatie. We vragen ons af of een dergelijk plan voldoende waarborgen biedt om de aanwezige waarden van natuur te kunnen versterken.

Conclusie:

De conclusie van onze zienswijze is dat de kernvraag hoe hier de juiste balans te vinden tussen recreatie en aanwezige waarden van natuur en landschap onvoldoende is beantwoord:

- De noodzaak van de beoogde ontwikkelingen is onvoldoende aangetoond;
- De beoogde recreatieve ontwikkelingen leiden tot meer druk op de natuur;
- De cumulatieve effecten van deze - én aangrenzende vergevorderde ontwikkelingen rondom het Henschotermeer niet zijn onderzocht en integraal beoordeeld. In ieder geval voor wat het betreft de effecten op natuur. Dit zou onzes inziens alsnog moeten gebeuren.
- Op basis van deze uitkomsten kan de kernvraag worden beantwoord en worden beoordeeld welke ontwikkelingen mogelijk zijn en vervolgens vertaald en geborgd in bestemmingsplannen.

Met vriendelijke groet,

